

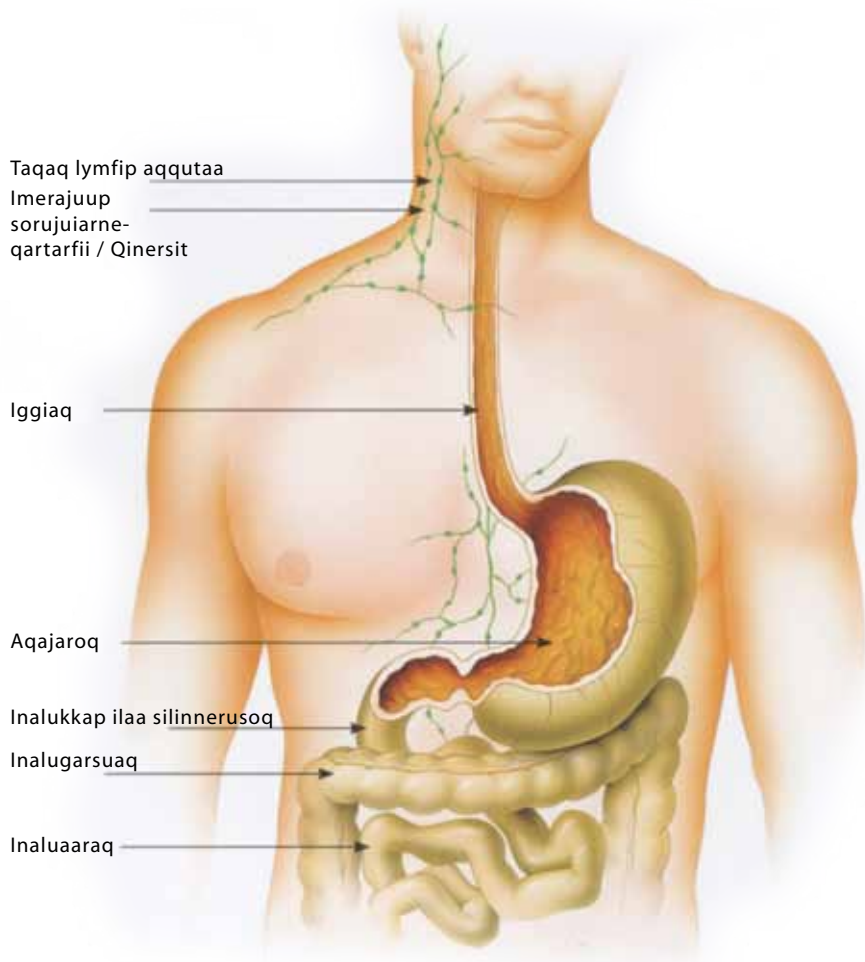
Aqajaqqukkut kræfteqarneq

Imarisai:

- 5 Aqajaroq
- 6 Kræfti suua?
- 6 Tinuneq (svulst) suua?
- 7 Kræfti siaruaassinnaavoq
- 7 Nappaammut pissutaasut
- 9 Misissuinerit
- 9 Qinnguartaammik misissuineq
- 11 Misissuinerit allat
- 12 Killiffiit sisamat
- 15 Nappaammik killiffilersuineq (Stadium)
- 16 Katsorsaaneq
- 19 Anniarnaveersaartitsinermik nakorsaasiineq
- 20 Katsorsarneqarnerup nalaani kingornalu
- 21 Nappaatip nangeqqissinnaanera
- 21 Malussarnerit eqqumaffissat
- 22 Sumi ikiorneqarsinnaavunga imaluunniit siunnersorneqarsinnaavunga?

Taqaq lymfip aqquataa
 Imerajuup
 sorujuiarne-
 qartarfii / Qinersit

Iggiag

Aqjaroq

Inalukkap ilaa silinnerusoq

Inalugarsuaq

Inaluaaraq

Aqajaqqup iggissallu eqqaani imerajuup
 sorujuiarneqartarfeqarpoq attavilinnik.
 Timimi imerajuup sorujuiarneqartarfii qinersit
 amerlasuut inissisimapput.
 Timitta akiuussutissaqarneranut ilaapput. Kræfti
 lymfit aqquataatigut siaruassinnaavoq.

Aqajaroq

Aqajaroq poorutsitut nukiinnangajattut takorloorneqarsinnaavoq. Ilua ameraasaavoq. Aqajaroq nerisat aqqutaata (iggissap) inalukkallu akornanni inissisimavoq. Angissusia ilusaalu inummiit inummut allanngorarpoq. Nalinginnaasumik 1 liter-i imarisinnaavaa. Latin-erisut taaguuteqarpoq ventriculus, amerlanertigulli nakorsaniit taaneqartarpoq ventriklen.

Nerisat aqqutaat, imaluunniit iggissap aqajaqqullu akornat taaneqartarpoq iggissap aqajaqqumut ammarnga, latin-erisut cardia.

Aqajaqqup naqqaniippoq inalukkat qulaaniittoq, latin-erisut pylorus, taannalu tassaavoq aqajaqqup inalukkanut ikaarsaarnera. Aqajaroq ullormut 2 liter-it missannik naap isseranik pinngortitsisarpoq, tamanna nerisanik aserortersussaavoq. Aqajaqqup nerisallu aqqutaata avataanniipput qinersit, taakkua imerajoqarfinnut atapput. Timerput qinerseqarfeqaqaaq, taakkua timitsinni akiuussuteqarfummata.

Kræfti suua?

Pisariaqaraangat timip sananeqaatai nalinginnaasut amerliartortarput.

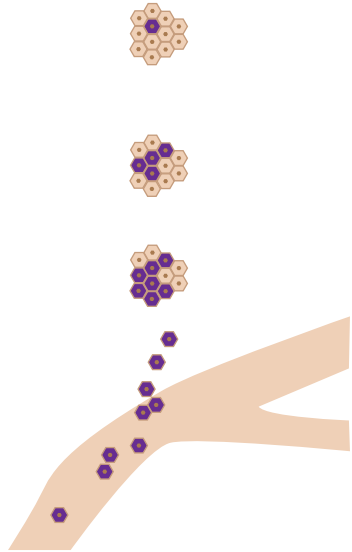
Taamaattoq ajoquseraangamik kræftinguussinnaasarput.

Taamaalinerminni amerliartornerat sukka-saqaaq timillu sananeqaatai peqqissut nalinginnaasullu aserortarpaat.

Taamaattumik taakkua kræftip uumasuarai navianartunik taaneqartarput.

Timip akiuussutissartaa sananeqaatinut nalinginnaanngitsunut illersuisuuvog.

Amerlasuutigut kræftinnguutilerminni aserortarput.

Kræftip sananeqaatai avittarput amerliartorlutik tinuningortarput.

Tinuneq (svulst) suua?

Tinuneq tassaavog kræftip sananeqaataasa ataatsimoorlutik eqiffiat, tinuneq aamma puinnermik taaneqarsinnaavog. Tinuneq latinerisut taaneqartarpoq tumor.

Taanna tassaavog pullartatut ittoq tinuneq killiffilik.

Tinunerit navianannginnerusuusinnaapput aammali navianarnerusuusinnaallutik. Navianarnerit kisimik kræftiusarput.

Kræftip sananeqaatai amerlasoorujussuusinnaapput aatsaallu millioniniit sinneqalerunik naatitatut eertatut angitigilersinnaallutik.

Imaassinnaavog tinuneq ukiut 5-10-mut qaangiunnerini aatsaat ima atsigilersimasog tarrarsuinikkut takunearsinnaalerluni, imaluunniit attorlugu malunnarsisimalluni. Tinunerli aamma piffissami sivikinnerusumi alliaartorsinnaavog. Taamaattumik aqajaqqukut kræfti inummiit inummut allanngorartumik pinngoriartarpoq.

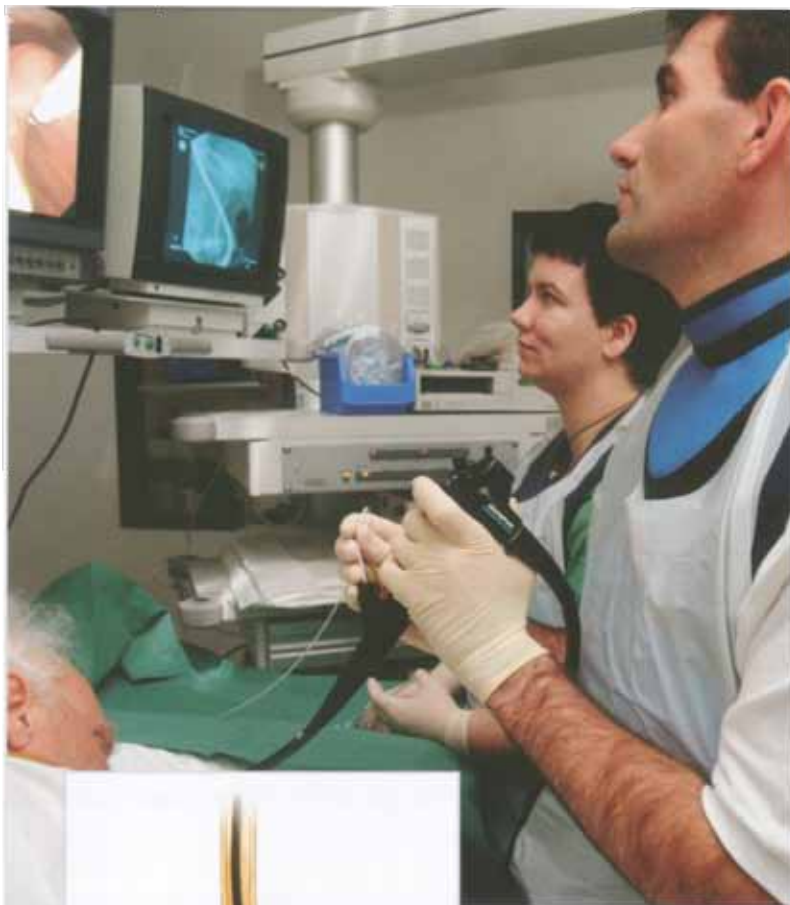
Kræftip sananeqaataa ataaseq pinngoreeraangami ilaartupallattarpoq, taqarlu akimorlugu aak akuleruffigisinnaallugu. Taamaalilluni timi kræftip sananeqaataanik akoqalersinneqarsinnaavog tinunerillu ilaartorsinnaallutik.

Kræfti siaruaassinnaavoq

Kræftip tinunera alliaartorsinnaavoq taqqamullu, imaluunniit qinersimut ingerlalluni. Taamaalilluni kræfti aakkut qinersikkulluunnit timip sinneranut siaruaakkiartorsinnaavoq. Imaassinnaavoq aamma tinunerit allat pinngortut. Aqajaqqukkut kræfteqarnermut malunnaatit nalinginnaanerpaasut tassaapput merianguneq, meriarnerit, nererusussuseqannginneq imaluunniit naat qulaatigut ippigunneq, ilaat sanigortarput. Kræfteqarfik pingaartumik iggissamut qanittumiissimappat, malussaait siulliit tassaasinnaapput iiuminaatsitsineq imaluunniit sakissakkut anniarneq tunummut atasoq. Nappaat aamma aakillissutaasinnaavoq, tamatumunnga pissutaavoq kræfteqarfimmiit aanaartoqartarmat, aakillinermut ilisarnaataasoq siulleq tassaavoq qasoqqaneq.

Nappaammut pissutaasut

Ilisimatuunniit ilisimaneqanngilaq nappaammut, danskit akuttuneru-jartuinnartumik atugariligaannut, sunarpiaq pissutaasinnaanersoq. Imaassinnaavoq pinngoriartorneranut pissutaasut arlaliusut. Ilimatsaanneqarpoq bakteria, helicobacter pylori, siusinnerusukkut atugaanerusoq pissutaasoq. Inuit aqajarui nalinginnaasumiit amigartumik issilliliortut taassuminnga bakteriaqalernissaminut qaninnerupput. Kiisalu ilaqtariinni ataasiakkaani atugaasinnaavoq.

Aqajaqqukkut
qinnguartaammik misissuineq.
Nakorsaq misissugassamik
tinunermiit ilanngarsissaaq.
Misissueriaaseq ateqarpoq
gastroskopi.

Aqajaqqup appassisortaani
saamiatungaani kræfteqarfik
takuneqarsinnaavoq.

Misissuinerit

Qaqutigunnaq nakorsamiit naakkut misissuinermi tinuneq malussarfigineqarsinnaavoq. Taamaattumik misissuinermi aamma qu-ngatsimi qinersit suanngarsimansut, aamma nassat imermik imaqarnersut attorlugit misissorneqartarput. Taamaassimappammi tamanna kræfteqartuunissamut takussutaasinnaammat.

Nakorsavit erseqqivissumik nalilersinnaanngilaa aqajaqqukkut ilumut kræfteqarnersutit. Pasitsaassaqarunili sukumiinerusumik misissorneqarnissat kiisalu misissuinerit annertunerit innersuussutigisavai.

Qinnguartaammik misissuineq

Aqajaqqukkut kræfteqartuuneq amerlanertigut paasineqarsinnaavoq aqajaqqumut qinnguartaammik atortulerluni (gastroskop) misissuinikkut. Qinngutaasaq slangennguuvooq amitsoq aqajaqqumut qanikkoortillugu mangutassaq. Isuaniippoq assiliissuteeranguaq immiussissut, taanna iluaqutigalugu aqajaqqup ilua ameraasaalu misissorneqassapput. Kiisalu nakorsaq misissugassamik ilanngarsissaaq. Misissugassamik ilanngarsineq biopsimik taaguuteqarpoq, tassa mikroskopikkut misissugassamik annikitsunnguamik piigaqarneq. Misissueriaaseq taanna gastroskopetimid iluaquserluni misissueriaatsimik taaneqartarpoq.

Ilaasa iluaagisinnaavaat iggiaq aqajarorlu misissuinerup nalaani silaannalersorneqartarmata, misissuinerli ima annernartiginngilaaq allaat sinitsitsisariaqarluni.

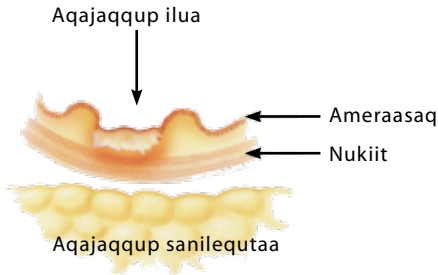

Misissuinerit allat

Aqajaqqukkut ilumut kræfteqarneq paasineqarpat pingaaruteqarpoq paasissallugu nappaat aqajaqqup avataanut siaruaassimaneqsoq. Tamannami katsorsaanissap qanoq ingerlanneqarnissaanut aalajangiisuussammat. Sakissat tarrarsorneqarnerisigut paasineqarsinnaavoq kræfti puannut anngussimaneqsoq. Tarrarsuineq alla, CT-scanning imaluunniit nipip maligaasai atorlugit misissuinerimi paasineqarsinnaavoq tinguit anguneqarsimaneqsoq. Misissuinerit marluk annernanngilluinnarput. Aqajaqqup qanittuaniittut avataaniittullu qinersit misissorniarlugit misissueriaaseq aamma alla atorlugu misissuisoqassaaq. Nakorsap slangennguaq nipip maligaasaanik nalaarutaasinnaasoq fjernsyneeqqakkullu malinnaavigineqarsinnaasoq atorlugu ilu misissussavaa. Misissuinerimi tinuneq qanoq angitiginerisigut paasineqarsinnaavoq.

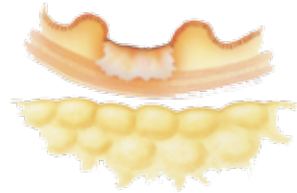
Killiffit sisamat

Aqqajaroq akimut avillugu

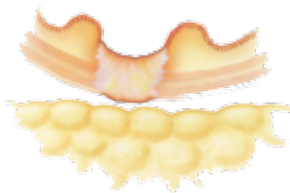
Killiffik 1

Tinuneq ameraasamiippoq imaluunniit aqajaqqup nukiiinut allisimalluni annerpaamillu qinersinut marlunnut siaruaassimalluni.

Killiffik 2

Tinuneq aqajaqqup iigaa akimorlugu allisimangilaq annerpaaniillu qinersinut 15-ni aqajaqqup eqqaaniittuni siaruarsimalluni. Imaluunniit tinuneq aqajaroq akimorlugu allisimavoq timilli pisataannut allanuungitsoq aammalu qinersinut siarujuuaassimanani.

Killiffik 3

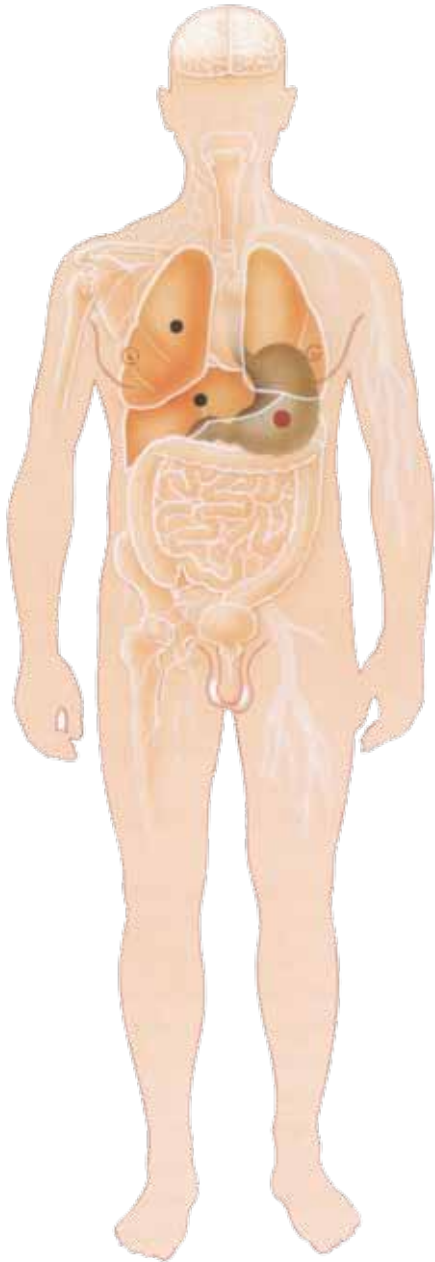
Tinuneq aqajaqqup iigaa akimorlugu allisimavoq timillu pisataanut allanut, qinersinut annerpaamik marlunnut siaruaassimalluni. Imaluunniit tinuneq aqajaqqup igaa akimorlugu allisimavoq timip pisatai allat pinnagit qinersinullu arfineq marlunnut amerlanernulluunniit siaruaassimalluni.

Killiffik 4

Tinuneq aqajaqqup iigaa akimorlugu timillu pisataanut allanut allisimavoq, qinersinut siaruaassimalluni. Imaluunniit nappaat qinersinut 15-nit sinnerlugit siaruaassimavoq timillu pisataanut allanut, imaappoq nutaanik tinuneqalersimavoq timip pisataani allani.

Nappaat timip pisataanut
allanut siaruaassimaguni
nalinginnaasumik siaruaattarpoq
qinersinut tingummut imaluunniit
puannut. Amerlanertigut
siaruaanneq taqqakkut lymfip
aqqutaatigut ingerlaartarpoq
aakkut ingerlaarnani.

Asseq: inuk Media ApS / Nanortalik - Tasermiut 2010

Nappaammik killiffilersuineq (Stadium)

Aqajaqqumi kræfteqarneq nakorsaniit killiffilersorneqartarpoq im-mikkoortut assigiinngitsut sisamanngorlugit, tassani nappaat sia-ruaassimanersoq apeqqutaatinneqarluni inissitsiterisoqartarpoq.

Nappaatip killiffii assigiinngitsut sisamat:

Nappaatip aallaqqaataa:

Nappaat aqajaqqup iluaniippoq ameraasaaniilluni.

Nappaatip killiffiisa aappaat:

Nappaat aqajaqqup iluani nukinnut ingerlasimavoq

Nappaatip killiffiisa pingajuat:

Nappaat aqajaqqup silataaniilersimavoq.

Nappaatip killiffiisa sisamaat:

Nappaat aqajaqqumiittoq naap iluani allanut siaruaassimavoq.

Nappaatip killiffiani siullermi nappaat aallarnerneqarsimavoq, tassa kræfteqarfik aqajaqqup iluaniippoq ameraasamiilluni. Killiffiup tul-lia tassaavoq aqajaqqup ameraasaaniit nukiinut nappaatip ingerla-simamera. Nappaatillu killiffiata pingajuat tassaalluni aqajaroq aki-mut ingerlaffigineqarsimasoq, killiffiillu sisamaat tassaalluni nappaat aqajaqqup avataanut, soorlu nassat qinersiinut siaruaassimasoq.

Nappaat siaruaassimappat siaruaaffii nalinginnaanerusumik tassaasarpud qinersit aqajaqqup avataaniittut, tinguit imaluunniit puat. Siaruariartornera qinersitigoortarpoq aakkut ingerlaarluni.

Katsorsaaneq

Katsorsaattissatut ilinnut nakorsap innersuussutigisassaa aalajanger-simasuussaaq. Innersuussutaasussaq Danmarkimi nunanilu tamalaa-ni ukiuni amerlasuuni katsorsaataareersimasuuvoq misilittagaqar-fiullunilu.

Pilattaaneq

Aqajaqqukkut kræfteqartunut pilattaariaatsit arlallit assigiinngitsut atortinneqartarput. Kræfti aqajaqqup suatungaaniinnersoq apeqqu-taatillugu nakorsaniit aalajangerneqartarpoq pilattaanissaq sorleq atorneqassanersoq.

Aqajaqqukkut kræfteqartumut pilaanermi kræfteqarfik peerneqartarpoq

Aqajaqqup ilaannaa pilattaanikkut piissallugu ilaanneeriarluni naammattarpoq, taamatut pilattaaneq nakorsaniit taaneqartarpoq subtotal gastrectomi.

Pilattaariaatsimi allami (total gastrectomi)-mik taasami aqajaroq tamarmi peerneqartarpoq. Tamanna imaappoq nerisat aqqutaat inalugarlu imminnut atalersut. Nappaat qinersinut aqajaqqup eqqaaniittunut aamma ingerlasinnaammat qinersit pilaanermi ilanngullugit peerneqartarput. Pilattaariaatsit taakkua marluk nakor-saniit atorneqarnerpaasarput, taamaattoq pilattaariaatsinik allanik aamma peqarpoq. Erlavinni nalinginnaasumik bakteriarpassuaqar-tarmat pilaalinnginnermi antibiotikamik aseruuttoornaveersaammik kapineqassaatit.

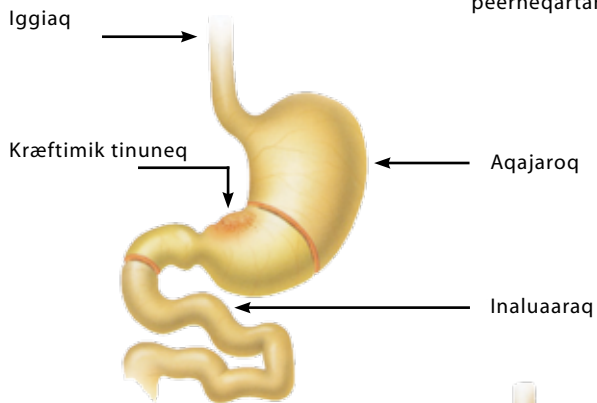
Aqajaroq kræftilik peerneqareerpat, inalugaq aqajaqqup amiakku-anut ikkunneqassaaq, taamatut pilaaneq taaguuteqarpoq, subtotal gastrectomi-mik.

Taamaammat nalunanngitsumik tupigusuutigisavat aqajaqqup peerneqarnera. Tupinnanngilaq, kisianni tassa ajornanngilaq.

Taamaattoq ilimagisariaqarpat nerisariaatsit allanngortissallugu, tassa nerisat annikillissagakkat nerinissallu akulikillissillugu.

Aqajaroq B12-vitaminimik kiisalu jern-imik timimut pilersuisuummat naatsorsuutigisavat inuunerpit sinnera taakkuninnga pisartaga-qassagavit.

Aqajaqqakkut kræfteqarluni
suliaritinnermi
nappaateqarfiusoq
peerneqartarpoq.

Nappaateqarfiusoq
peerneqareeraangat inaluaaraq
aqajaqqup sinneranut
mersuunneqartarpoq. Taamatut
pilattaariaaseq taaguuteqarpoq
subtotal gastrectomi.

Anniarnaveersaartitsinermik nakorsaasiineq

Ajoraluartumik imaappoq aqajaqqukkut kræftip piivinnissaa amerlanertigut ajornartarmat. Nappaat siaruaassimappat nakorsaasiinermi anguniarneqartarpoq inuunerit pitsanngorsartuassallugu ippigusuutivillu annikillisartuarnissaat anguniassallugu. Tinuneq ima annerutigisimappat iggissat amillilluni, taava nerisavit aqqutissaanik ruujoriusannguamik savimnineeqqanik ikaartitikkatut sanaamik (stent) ikkussisoqassaaq. Taamaattoqanngikkaangat iisaqarniarneq ajornaallisarniarlugu kissattaatitut ittumik qinngortaasoqarsinnaavoq (elektrokoagulation). Kiisalu aamma pilaanissaq ajornavikkaangat ilaanneeriarluni kemoterapiimik nakorsaasiinikkut neriniarneq ajornaallisineqartarpoq. Kemoterapiimik nakorsaasiinermi inuuneq sivitsorneqarsinnaavoq kiisalu ippigusuutit annikillisarneqarsinnaallutik.

Titartakkami takuneqarsinnaavoq ruujoriusannguuaq, (stent) nerisaqarniarneq ajornaallisarniarlugu iggissamut ikkussimasaq. Iggissamut asiillarsaat iggissap ammut isuanut ikkunneqartarpoq.

Katsorsarneqarnerup nalaani kingornalu

Pitsaasumik paasissutissiineq pingaaruteqarpoq

Nakorsamiit ilinnut siunnersuutaasut tunngaviisa paasilluarnissaat pingaaruteqarpoq. Isumalioruit nakorsaq ataaseq oqaloqatigissallugu naammanngitsoq, taava nakorsamik aamma allamik oqaloqateqarniarsinnaavutit. Taamaalillutit ajornartorsiutaasinnaasut pillugit paasissutissat assigiit aamma ilinnut allamiit tunniunneqassapput. Paasissutissarpasuit ataatsikkut pissallugit paasilluassallugillu ajornakusoorsinnaasarpoq, pingaartumik aqajaqqukkut kræfti-mut imaannaanngitsuusumut paasissutissat. Taamaattumik aappaqaraanni, aapparisaq, ikinngutigilluagaq nakorsamik oqaloqateqassatilluni peqataatikkaanni pitsaassaaq. Nakorsamik oqaloqateqarnermi peqataasut najuunnerinnarmikkut ilinnut tapersersuutaasinnaapput, aammali oqaloqateqareernerup kingorna paasissutissat pillugit oqaloqatigiissinnaavusi. Apeqqutissaqaruit nangaanak aperisarit.

Katsorsarneqarnerit naammassippat piffissami aalajangersimasumi eqqissisimaarnissat pisariaqarpoq. Kingumulli arriitsumik nukittortortoqqilissaatit taamaalillutillu nalinginnaasumik inuulerlutit. Sulininni artorsassanngilatit imaluunniit nikeraqattaarlutit pissanngilatit.

Misigisimaguit nukissaqarnerullutit qasoqqavallaarunnaarlutillu, taava sulinerit nikerarnitillu annertusisinnaavatit. Inuunermit nalinginnaasumut sionatigutulli ittumut uteqqinniarneq imaannaanngitsuuvoq.

Napparsimmavimmi sulisuniit ikiorneqarunnaassaatit.

Imaassinnaavoq ilaquuttavit ikinngutivillu ikiorusukkaatsit. Kisiannili imaassinnaavoq paasinngikkaat qanoq eqqarsaateqarnerisutit imaluunniit qanoq misiginersutit. Aamma imaassinnaavoq kræfti pillugu oqaloqatiginissat ersissuteqarfigigaat.

Amerlanersaat tupallutik annilaajummertarput kræfteqalernertik paasigaangamikku. Taamatut misigigaanni sivirusumik qaangernarneqartarpoq. Nappaatip nangeqqinnissaa pillugu ersiorneq imaassinnaavoq nungunngisaannartoq, piffissalli ingerlanerani annikilliar-tortarpoq. Ersinerit inuuninni piffissap ilaani sallerpaajjunnaarumaarpoq.

Nappaatip nangeqqissinnaanera

Nappaat nangeqqissinnaavoq. Taamaattumik pisariaqavissinnaavoq napparsimmavimmi akuttunngitsunik misissorneqartarnissat.

Ilimatsaassaqaruit pingaaruteqarpoq piaartumik nakorsiarnissat.

Malussarnerit eqqumaffissat:

- Iisuminaatsitsineq
- Nererusussuseqannginneq
- Nassuiaatissartaqanngitsumik sanigorneq

Sumi ikiorneqarsinnaavunga imaluunniit siunnersorneqarsinnaavunga?

Kræftimut akiuiniarluni suliniaqatigiiffik, Neriuffik Kalaallit Nunaanni sumiiffinni amerlasuuni immikkoortortaqqarfeqarpoq. Ilinnut qaninnerpaaq sumiinnersoq qanorlu saaffigineqarsinnaanersoq pillugu napparsimmavimmi sulisunut nakorsamullu paasiniarsinnaavat. Imaluunniit Neriuffiup Kattuffia Nuummiittoq saaffigisinnaavat uunga:

Neriuffiit Kattuffiat

Postboks 1546

Aqqusinersuaq 48

3900 Nuuk

Tlf. +299 49 04 89 Fax: +299 31 25 04

E-mail: neriuffik@greenet.gl

Internetikut nittartagaq: www.neriuffik.gl

Saqqummersitsisoq:

Neriuffit Katuffiat - 2010 Ilusaa siulleg, naqitnera siulleg

Ilusilersuisoq: inuk Media ApS · Assit © inuk Media ApS

Quppersakkamit uuminnga nutsigaq: 'Kræft i Mavesækken'

Nutserisoq: Kirstine Berthelsen aamma Johanne Olsen

Neriuffiit Kattuffiat
Postboks 1546,
Aqqusinersuaq 48 A,
3900 Nuuk
neriuffik@greenet.gl
www.neriuffik.gl

